

PM

Till: Fullmäktigeberedningen gällande den framtida väghållningen
Från: Peo Nordlöf PM 3
Kopia: Får vidarebefordras om så önskas.
Datum: 2026-03-07
SV: PM 3 Revidera Regelverk och Avtal

Driftåtgärder som INGÅR i Kommunens "skötsel" enligt Regelverken:

*Kommunalt stöd beviljas efter bedömning av huruvida vägen uppfyller kriterier för Ekonomiskt bidrag respektive Kommunal skötsel.

*Kommunal skötsel erbjuds enbart vägar inom Kategori A och B-områden samt vägar som utgör länk mellan sådana områden.

Barmarksskötsel grusväg:

*Hyvling eller sladdning och dammbindning 1 – 2 ggr per år.

* Skötsel och utbyte av vägtrummor *under* väg ≥ 400 mm (*ej sidotrummor*)

*Dikesslätter 1 gång per år under hösten.

Vinterskötsel grusväg:

*Snöröjning

*Sandning vid ishalka

*Svallisrivning

*Ishyvling

*Trumupptining

Barmarksskötsel belagd väg:

*Skötsel och utbyte av vägtrummor *under* väg ≥ 400 mm (*ej sidotrummor*)

* Mindre tillfälligt uppkomna vägskador (tex potthål).

*Dikesslätter 1 gång per år under hösten.

Vinterskötsel belagd väg:

*Snöröjning

*Sandning vid ishalka

*Sandsopning

*Svallisrivning

*Ishyvling

*Trumupptining

Upprustningsstöd:

*Kommunen upprättar en budget för upprustningsstöd

- *Upprustningsstöd kan utgå med max 50 % av faktisk kostnad
- *Om åtgärden beviljats statligt bidrag kan upprustningsstödet utgå med max 50 % av återstående kostnad.
- *Upprustningsstödet betalas i efterskott då åtgärden är utförd, godkänd och avstämd.
- *Upprustningsstöd kan beviljas för Kommunens vägtyp A, B och D.

Underhållsåtgärder som INTE INGÅR i Kommunens "skötsel" enligt Regelverken utan skall finansieras via privata Vägavgifter:

Grusväg

- *Gruset
- *Grusningen
- *Kantskärning
- *Lägga nytt slitlager (minst vart 5:e år)
- *Omdikning (minst vart 5:e år)

Belagd väg

- *Beläggningsunderhåll
- * Lägga ny beläggning på asfalterade vägar (minst vart 25:e år)
- *Omdikning (minst vart 10:e år)

Grusväg och Belagd väg

- *Rensning av diken
- *Anpassning av trummor till ökad vattenföring. Under väg OCH sidotrummor.
- *Förstärkning av Bärigheten.
- *Punktåtgärder för att öka trafiksäkerheten.
- *Skötsel, underhåll och utplacering av trafikordningar (såsom vägmarkeringar, vägmärken och trafiksignaler).
- *Drift av befintlig gatubelysning (underhåll och förnyelse samt elförsörjning)
- *Reparationer av mindre skador; lappning och potthållslagning
- *Reparationer (större) som behövs för att återställa vägens funktion.

Eftersatt underhåll (underhållsskuld)

- * Upprustningsstöd enligt nedan kan utgå med 100 % av faktisk kostnad från kommunen som ansvarat för att utföra väghållningen 1/1 1973 – 1/6 2025.
- * Standardhöjningar som behövs för att väg som tidigare förvaltats av kommunen ska kunna leva upp till kommunens regelverk för väghållning. Exempelvis vändplaner och mötesplatser.
- *Reinvesteringar som behöver genomföras på grund av eftersatt underhåll som uppstått under tiden när vägen förvaltats av kommunen.

Källor om Drift och Underhåll av enskilda vägar samt om återtagande av eftersatt underhåll

Ejeros, Krister et al (2025), *Medborgarförslag om vad skötselavtal för Drift och Underhåll av enskild väg i Leksand bör innehålla*. [Drift och underhållsavtal i Leksand Medborgarförslag-3.pdf](#)

Danielsson Håkan (2008), Framtida väghållningsansvar i Leksand. SWECO VIAK AB. Uppdragsnummer 159062000. Leksandsbostäder AB. [Microsoft Word - RA FRAMTIDA VÄGHÅLLNINGANSVAR 1.0](#)

Fändriks, Johan (2025), *Regelverk för kommunal väghållning av enskilda vägar*. [Regelverk för kommunal väghållning av enskilda vägar](#)

Leksands kommun (2025), *Regelverk för kommunalt stöd till enskilda vägar*. Dnr: 2016/716. [Regelverk kommunalt stöd](#)

Leksands kommun och Leksands bostäder (2021-04-30), *Anvisning för grävning i gator, vägar och allmän mark*. [Grävanvisning 2021-04-30](#)

Leksands kommun (2004), *STATUS_VÄGNÄT_2003. Besiktningen av Leksands vägar. Inkl. beräkning av underhållsskulden*. [Microsoft PowerPoint - STATUS VÄGNÄT 2003 - Kompatibilitetsläge](#)

Mora Kommun (webb 2026-02-06), *Intagande av enskild väg i kommunalt underhåll*. <https://morakommun.se/trafik-och-infrastruktur/trafik-gator-och-parkering/intagande-av-vag-i-kommunalt-underhall.html>

Trafikverket (2019), *Drift och underhåll av enskilda vägar*. Publikation 2019:186. ISBN: 978-91-7225-539-0. <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1366067/FULLTEXT02.pdf>

Leksands kommun (2025), *Regler för kommunalt stöd till upprustning av enskilda vägar*. Dnr: 2016/716. [Regler kommunalt stöd upprustning](#)

Leksand (2016), *Vägar i Leksands kommun. PDF av 13 ppt bilder*. Informationsmaterial från arbetsgrupp Leksands kommun enligt uppdrag av kommunchef Göran Wigert. Inkl. bedömning av investeringsbehovet. [VAGARLEKSANDSKOMMUN.pdf](#)

Nordlöf, Peo (2024), *Drift- och underhållskostnad för 33 mil samfällad väg i Leksand* <https://peo-nordlof.webnode.se>

Nordlöf, Peo (2024), *Kapitel 7 2003 års besiktning av Leksands vägar. Drift- och underhållskostnader för 33 mil samfärd väg i Leksand.* <https://peo-nordlof.webnode.se>

Riksrevisionen (2022), *Statens finansiering av kommunerna – fördelningen av den kommunala fastighetsavgiften och riktade statsbidrag.* RIR 2022:1. [Statens finansiering av kommunerna – fördelningen av den kommunala fastighetsavgiften och riktade statsbidrag](#)

Sveriges kommuner och regioner (2019), *Bära eller brista – Handbok i tillståndsbedömning av belagda gator och vägar.* ISBN: 978-91-7585-802-9. [Bära-eller-brista.pdf](#)

Sveriges kommuner och landsting (2019), *Väghållningens juridik.* ISBN: 978-91-7585-700-8. [Väghållningens juridik | SKR Webbfamilj | SKR](#)

Sveriges kommuner och regioner (2019), *bilaga 1 Underlag för avtal om enskild väghållning, Väghållningens juridik.* ISBN: 978-91-7585-700-8 [Väghållningens juridik | SKR Webbfamilj | SKR](#)

*SWECO och Leksands bostäder o Leksands kommun (2003), *Besiktning av Leksands vägar.* [Microsoft PowerPoint - STATUS VÄGNÄT 2003 - Kompatibilitetsläge](#)

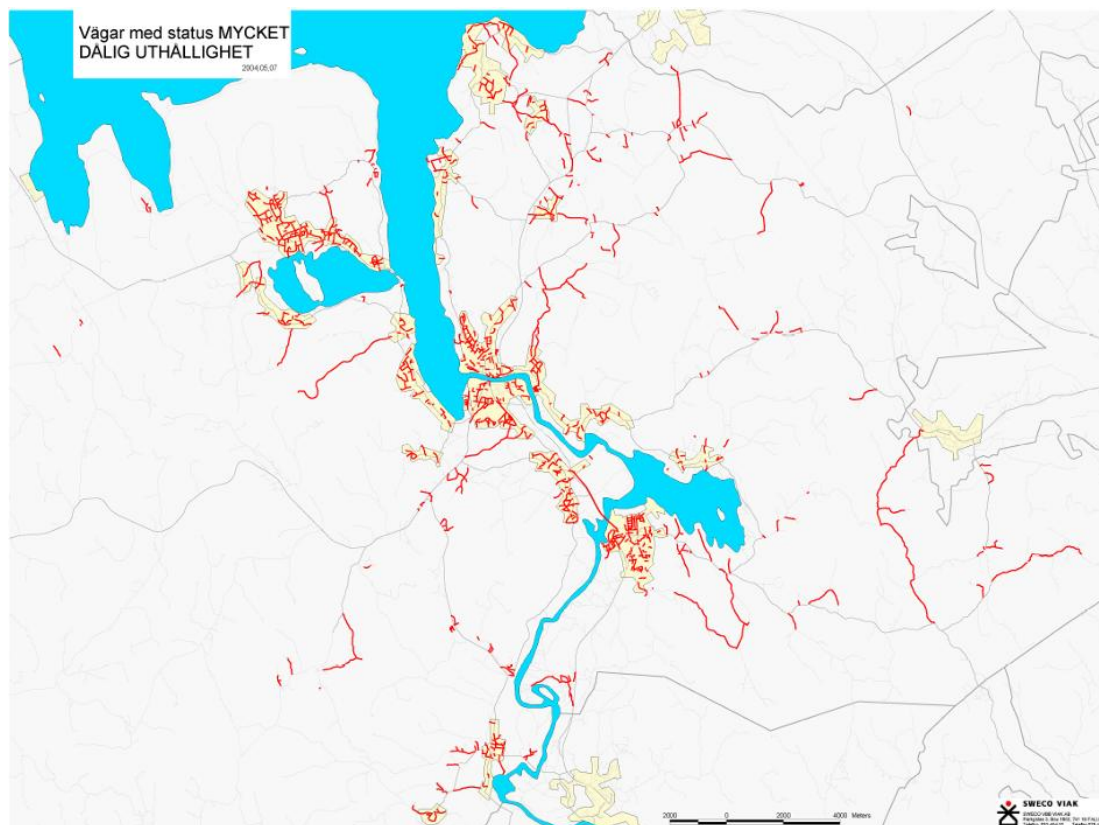
Trafikverket (2025), *Återta eftersatt underhåll i Vidmakthållande Väg: Underlagsrapport till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 - 2037.* Publikation 2025:113. [Vidmakthållande Väg - Underlagsrapport till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037](#)

SWESTAT, Skattekraft: [Kommunerna Med De Rikaste Invånarna i Kronor per Månad \(Skattekraft\)](#)

Trafikverket (2019), *Drift och underhåll av enskilda vägar.* Publikation 2019:186. ISBN: 978-91-7725 539-0. [Drift-och-underhall-av-enskild-vag.pdf](#)

STATUSKLASSNING AV VÄGNÄTET					
standard	meter	%	Mål 2014	MÅL 2009	Definition
God uthållighet	40680	10,6	50,0	30,0	Grusvägsklass 1 med dikesklass 0, 1, 2 eller Beläggningssklass 1 med dikesklass 0, 1, 2 eller Beläggningssklass 2 med dikesklass 1
Dålig uthållighet	100461	26,1	30,0	25,0	Grusväg klass 1 med dike klass 3 eller Grusvägsklass 3 med dikesklass 1 eller Beläggningssklass 1 med dike klass 3 eller Beläggningssklass 2 med dikesklass 0, 2, 3
Mycket dålig uthållighet	244326	63,4	20,0	45,0	Grusvägsklass 3 med dikesklass 0, 2, 3 eller Beläggningssklass 3 med dikesklass 0, 1, 2, 3
Totalt	385467	100,0	100,0	100,0	

Tabell: Statusklassningen från besiktningen av de vägar där Leksands kommun ansvarade för väghållningen 2003, avser både enskilda vägar och kommunala. Besiktningen innehåller även beräknad årskostnad för att successivt återställa de vägar som har en underhållsskuld på grund av eftersatt underhåll.

Standard på beläggning hos Belagd väg							
meter	%	MÅL 2014	Mål 2009	Definition	kr/löpm	Årskostnad vid nybeläggning vart 25:e år (4% /år)	Extra årskostnad för att nå målen
56				Fel typ angiven			
30932	16,4	50,0	35,0	Typ 1 = bra inget behov av åtgärd.			
62822	33,3	30,0	30,0	Typ 2 = Krackelering, sprickor, sättningar lokalt på delsträckan (<1/4 av ytan).			
95064	50,3	20,0	35,0	Typ 3 = "Torr", Krackelering, sprickor, sättningar på större delen av delsträckan.	400 kr	3 021 088 kr	2 265 816 kr
188818	100,0	100,0	100,0	400 kr är ett medelvärde av billigare (130 kr /lm) och dyrare (600 kr/lm) belä			

Standard på beläggning hos Grusvägar							
meter	%	MÅL 2014	Mål 2009	Definition	kr/löpm	Årskostnad vid nytt slitlager vart 5: eår	Extra årskostnad för att nå målen
522				Fel typ angiven			
42760	21,9	80,0	50,0	Typ 1 = Inget behov av nytt väggrus			
304	0,2			Fel typ angiven			
152144	77,9	20,0	50,0	Typ 3 = Behov av nytt väggrus, mycket lös sten i ytan på vägen eller grus saknas	35 kr	1 366 456 kr	409 937 kr
195208	100,0	100,0	100,0				

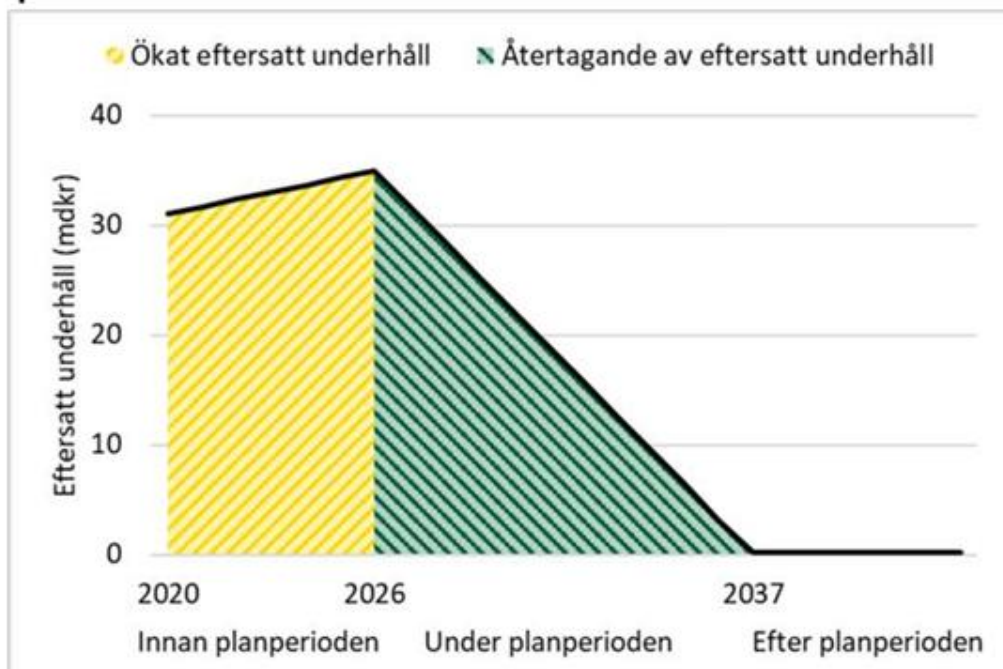
Standard på vägdiken hos GRUSVÄGAR							
meter	%	MÅL 2014	Mål 2009	Definition	kr/löpm	Årskostnad vid dikesren./dikning vart 5:e år	Extra årskostnad för att nå målen
4483	2,8	40,0	20,0	Klass 1 = fyller funktion, inget behov av åtgärd			
25458	15,7	40,0	30,0	Klass 2 = fyller sin funktion, igenvuxet, står ofta vatten i diket, behov av dikesrensning			
131934	81,5	20,0	50,0	Klass 3 = fyller inte sin funktion, behov av dikning	70 kr	2 266 250 kr	453 250 kr
				Dikesrensning	25 kr	809 375 kr	161 875 kr
161875	100,0	100,0	100,0				

Standard på vägdiken BELAGD VÄG							
meter	%	MÅL 2014	Mål 2009	Definition	kr/löpm	Årskostnad vid dikesren./dikning vart 10:e år	Extra årskostnad för att nå målen
5000	4,1	40,0	20,0	Klass 1 = fyller funktion, inget behov av åtgärd			
46075	37,9	40,0	35,0	Klass 2 = fyller sin funktion, igenvuxet, står ofta vatten i diket, behov av dikesrensning			
70655	58,0	20,0	45,0	Klass 3 = fyller inte sin funktion, behov av dikning	70 kr	852 110 kr	340 844 kr
				Dikesrensning	25 kr	304 325 kr	121 730 kr
121730	100,0	100,0	100,0				

	Underhålls- skulden	Behov inkomster om allt skall betalas via privata vägavgifter
Försiktigt beräknad underhållsskuld p.g.a. eftersatt underhåll, 33 mil enskilda samfällda boendevägar. Prisnivå 2025	ca 340 miljoner kronor	ca 516 miljoner kronor
Beräknad underhållsskuld / Beräknat behov	75%	
Kommunal skattesats 2026		34,093

Tabell: Försiktigt beräknad underhållsskuld 2025 i förhållande till Besiktningen samt inkomstbehov vid privatisering av underhållsskulden. Källor: Leksands kommun 2004, Nordlöf 2024, Driftindex Väghållning 2025.

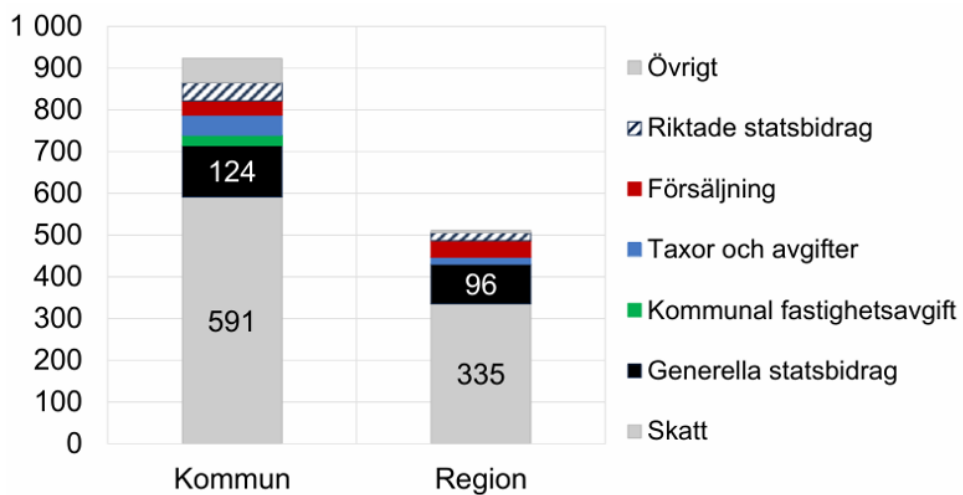
Schematisk figur – återtagande av eftersatt underhåll under planperioden

Schematisk figur. Från Nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 – 2037. Visar hur Trafikverket successivt under en tolvårsperiod fått i uppdrag att år för år åtgärda de statliga vägar som har en underhållsskuld på grund av eftersatt underhåll.

Figur 3.1 Intäkter i kommuner och regioner 2024

Intäkter (miljarder kronor)

Källa: SCB/Räkenskapssammandraget.

Ur SOU 2026:20 Belägg för broms?

Ur Budgetprop 2026 2025/26:1

Tabell 9.10 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2024, prognos 2025–2028

	2024	2025	2026	2027	2028
Totala inkomster	1 489	1 535	1 602	1 658	1 703
Utveckling i procent	5,0	3,1	4,4	3,5	2,7
Skatter	928	965	1 008	1 060	1 101
Kommunal fastighetsavgift	24	25	26	27	28
Statsbidrag exkl. kompensation för mervärdesskatt	285	284	297	290	282
<i>varav generella bidrag</i>	<i>168</i>	<i>167</i>	<i>174</i>	<i>175</i>	<i>177</i>
<i>varav riktade bidrag</i>	<i>117</i>	<i>117</i>	<i>122</i>	<i>115</i>	<i>105</i>
Kapitalinkomster	23	22	20	18	18
Övriga inkomster ¹	228	239	251	263	275
<i>varav kompensation för mervärdesskatt</i>	<i>90</i>	<i>94</i>	<i>97</i>	<i>99</i>	<i>102</i>
Totala utgifter	1 543	1 552	1 627	1 683	1 740
Utveckling i procent	4,4	0,6	4,8	3,5	3,4
Konsumtion	1 240	1 251	1 315	1 363	1 421
Investeringar	179	177	178	182	186

	2024	2025	2026	2027	2028
Transfereringar	97	99	112	120	119
Övriga utgifter ²	27	24	21	18	15
Finansiellt sparande	-55	-17	-25	-26	-37
Procent av BNP	-0,9	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5
Resultat efter finansiella poster	6	40	40	43	31
Procent av skatter och generella statsbidrag	0,5	3,5	3,4	3,5	2,5

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

¹ Kommunsektorns kompensation för mervärdesskatt är inkluderad i övriga inkomster men inte i statsbidragen.

² Inkluderar nettoköp av fastigheter. Eftersom försäljningen vanligtvis överstiger köp är denna nettopost negativ, vilket minskar de redovisade utgifterna med några miljarder kronor per år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kommunsektorns inkomster	2024 utfall		2026 prognos		2028 prognos	
Skatt	928	62%	1008	63%	1101	65%
Kommunal fastighetsavgift	24	1,6%	26	1,6%	28	1,6%
Statsbidrag	285	19,2%	297	18,5%	282	16,5%
Kapitalinkomster	23	1,5%	20	1,2%	18	1,1%
Övrigt	228	15,3%	251	15,7%	275	16,1%
	1488	100%	1602	100%	1704	100%

Bearbetning Peo

Befolkningsstatistiken Leksand 2023-12-30. Källa: SCB

Tätortskod	Tätort	Befolkning 2023-12-31	Landareal i hektar 2023	Befolknings- täthet 2023-12-30
2029TC106	Leksand (Från Lima Romma)	6 505	956	680
2029TB105	Insjön	2 110	386	547
2029TB107	Siljansnäs	1 297	464	279
2029TB108	Tällberg Plintsberg	933	589	158
2029TB104	Häradsbygden	713	201	354
2029TB109	Västanvik Karlsarvet Grytnäs	516	244	212
2029TB102	Djura Fors	382	125	305
2029TB103	Hjortnäs och Sunnanäng	341	215	159
2029TB101	Alvik Almo	315	168	188
82%	TÄTORT	13 112		
Småortskod	Småort	Befolkning 2023-12-31	Landareal i hektar 2023	Befolknings- täthet 2023-12-30
2029SB122	Heden, Åkersbodarna	168	62	273
2029SB134	Rönnäs	160	106	150
2029SB132	Sätra (Åls distrikt)	145	40	362
2029SB127	Styrsjöbo	125	75	167
2029SB125	Ytterboda o Överboda	123	91	135
2029SB117	Bergsäng	109	119	92
2029SB131	Ål-Kilen	109	36	303
2029SB124	Hjulfädd	107	78	138
2029SB116	Torrberg	86	46	186
2029SB117	Sjugare	71	30	235
2029SB129	Söder Rälta	67	26	260
2029SB132	Sätra (Leksands distrikt)	61	46	133
2029SB119	Norr Lindberg	51	33	155
9%	SMÅORT	1 382		
90,3%	TÄTORT + SMÅORT	14 494		
9,7%	Mindre BYAR	1 549		
TOT	Leksands Kommun	16 043		

Definitioner

Källa: SCB, <https://www.scb.se/MI0810> Publicerat 2024-11-28

Statistisk tätort: bebyggelseområde med minst 200 folkbokförda invånare och tät bebyggelse

Statistisk småort: bebyggelseområde med 50 till 199 folkbokförda invånare och med tät bebyggelse

Befolkning: Befolkning folkbokförd på adress inom statistiska tätorter och statistiska småorter 2023-12-30

Befolkningsstäthet: Antal folkbokförda invånare dividerat med tätortens landareal i kvadratkilometer

Bilaga Befolkningsstatistik Leksand

Karta med Leksands Tätorter och Småorter. Källa: Lantmäteriet